

תכנית ימית לישראל – שלב ג'

פיתוח אמצעי מדיניות למטרת שיפור המשילות במרחב הימי

מציגה: נדיה צימרמן

מפגש יועצים 4.2.2015

הטכניון
מכון טכנולוגי
לישראל

TECHNION
Israel Institute
of Technology

תכנית ימית לישראל
ISRAEL MARINE PLAN

פיתוח אמצעי מדיניות למטרה...

”תיאור המטרה”

יצירת מערכת משילות אפקטיבית, שקופה, מאורגנת, גמישה ומתואמת לניהול המרחב הימי, אשר תגדיר סדר עדיפויות וסטנדרטים מוסכמים, תרכז את המידע, תאחד את העיסוק הממשלתי בים ותוביל לפיתוח ולשימור המרחב הימי הישראלי לטובת המשק הקיים והדורות הבאים.

כשלים מרכזיים במצב הקיים

1. הטיה לכיוון היבשה והעדר ידע רלוונטי לים
2. סמכויות "הגנתיות" ולא פרואקטיביות
3. עלויות ביצוע גבוהות יותר
4. חפיפה בין סמכויות וניגודי אינטרסים
5. סמכויות שחלות רק על חלק מהמרחב הימי
6. העדר אינטגרציה בין הפעילויות השונות, יישוב קונפליקטים ומדיניות כוללת

המים הכלכליים	מימי החופין	סמכות
על פי פרשנות המדינה אין כיום תחולה	המועצה הארצית לתכנון ובניה (תמ"א 13), ועדות מחוזיות לתכנון ובניה, ולח"ף	תכנון
יש צורך בגוף אקוויוולנטי?	רשות מקרקעי ישראל	הקצאה ורישוי
כיום אין תחולה	שר הפנים, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה (הכרזה על שטח כגן לאומי או כשמורת טבע). השר להגנת הסביבה (הכרזה על ערך טבע). שר הפנים, בהתייעצות עם מועצת הטבע והגנים (הכרזה על אתרים לאומיים).	
חוק הנפט חל מכוח פרשנות המשנה ליועמ"ש	משרד האנרגיה (רישיונות מכוח חוק הנפט, חוק המכרות, משק הגז הטבעי)	
חל במים הכלכליים	ועדה בינמשרדית למתן היתרי הזרמה לים (חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים). ועדה בינמשרדית למתן היתרים (חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת)).	
כיום אין תחולה	שר התחבורה בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה (סמכות להורות לכלי שיט לנקוט אמצעים למניעת זיהום)	
אין תחולה	היתרים ורישיונות לפגיעה בסביבה החופית מכוח חוק שמירת החופים	
תחולה עד 6 מיילים ימיים	משרד החקלאות (רישיונות דיג)	
	רשות הספנות והנמלים (היתרים ורישיונות לכלי שיט)	ניטור
	חקר ימים ואגמים תכנית המארג (בחסות האקדמיה הלאומית למדעים) תסקיר אסטרטגי של משרד האנרגיה תסקירים של משרד המדע והטכנולוגיה (לצורך איים מלאכותיים)	
	מפקחים של המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים, רשות העתיקות, רשות נחלים והמעיינות, משרד הפנים, יחידת השיטור הימי (משטרה), חיל הים	

אמצעי מדיניות מוצעים לקידום המטרה

- אמצעי 1 - אסדרת כלל השימושים במרחב הימי בחקיקה
- אמצעי 2 - הקניית כלים ומשאבים להפעלה אפקטיבית של הסמכויות הקיימות במימי החופין
- אמצעי 3 - הרחבת סמכויות לאזור המים הכלכליים
- אמצעי 4 - קביעת כללים לשיתופי פעולה ואיגום אמצעים בין הגופים השונים הפועלים במרחב הימי
- אמצעי 5 – בניית מאגר מידע וידע ממשלתי

פירוט אמצעי המדיניות המוצעים לקידום המטרה

אמצעי 1 - אסדרת כלל השימושים במרחב הימי בחקיקה

קידום חקיקה ראשית וחקיקת משנה לאסדרת כלל השימושים והפעולות במרחב הימי בראייה מקיימת, תוך הגדרת אחריות וחלוקת סמכויות מוגדרת. החקיקה תדגיש את מעמדו הציבורי של המרחב הימי ואת זכויותיה וחובותיה של המדינה באזורים השונים של המרחב, זאת בהתאמה לכללי המשפט הבינלאומי. החקיקה תחייב אחריותיות (accountability), שקיפות ושיתוף אפקטיבי של בעלי העניין במרחב הימי ושל הציבור הרחב בקבלת החלטות. החקיקה תותאם, ככל האפשר, לגישת ה-Ecosystem Based Management.

פעולות נדרשות – חקיקת חוק

רמת ייתכנות – כרמת ההיתכנות של העברת הצעת חוק האזורים הימיים (אשר תלוי ועומד משנת 2008).

פירוט חסמים – הנחת בסיס של אמצעי זה היא כי הצעת חוק האזורים הימיים תעבור בקרוב. לכן מטרתו להציע תיקונים ותוספות להצעת החוק. החסם: אי קבלת תיקונים אלה.

פירוט אמצעי המדיניות המוצעים לקידום המטרה

אמצעי 2 - הקניית כלים ומשאבים להפעלה אפקטיבית של סמכויות קיימות

בחינת החסמים בהפעלת סמכויותיהן הקיימות של הרשויות המנהליות באזור מימי החופין וחיזוקן של סמכויות אלה באמצעות הקניית כלים ומשאבים שיאפשרו הפעלת הסמכויות הלכה למעשה באופן אפקטיבי ויעיל.

פעולות נדרשות – בחינת החסמים להפעלת סמכויות קיימות

רמת ייתכנות - נמוכה

פירוט חסמים – דורש תוספת תקציבים וכוח אדם

פירוט אמצעי המדיניות המוצעים לקידום המטרה

אמצעי 3 - הרחבת סמכויות

הרחבת סמכויותיהן של הרשויות הרלוונטיות (באמצעות חקיקה מתאימה) לאזור המים הכלכליים זאת בכפוף לכללי המשפט הבינלאומי

פעולות נדרשות – תיקוני חקיקה פרטניים או לחילופין העברת חוק האזורים הימיים

רמת ייתכנות – זהה לאמצעי 1

פירוט חסמים – זהה לאמצעי 1

פירוט אמצעי המדיניות המוצעים לקידום המטרה

אמצעי 4 – קביעת כללים לשיתופי פעולה ואיגום אמצעים בין הגופים השונים הפועלים במרחב הימי

יש לשקול הקמת מנגנון ממשלתי אשר יהיה אחראי לפיתוח, ייעול ותאום מכלול הפעילויות של רישוי, פיקוח, בקרה ואכיפה ומיסוד שיתוף הפעולה ויישוב קונפליקטים בין הרשויות המנהליות העוסקות במרחב הימי, כולל בחינת איגום משאביהם. כל זאת, תוך הפעלת מערכי רישוי, פיקוח, ניטור ואכיפה יעילים התומכים בקידום מטרות התכנית ואמצעי המדיניות האחרים. בכלל זה יש לבחון אפשרות של יצירת one stop shop ביחס לסמכויות הרישוי.

פעולות נדרשות – הקמת המנגנון

רמת ייתכנות – כיום יש יוזמה של המשרד להגנת הסביבה ליצור one stop shop ביחס לרגולציה סביבתית

פירוט חסמים – הקמה של מנגנון חדש

פירוט אמצעי המדיניות המוצעים לקידום המטרה

אמצעי 5 - בניית מאגר מידע וידע ממשלתי

המעוגן בחקיקה המסדיר את מערכי המידע, הידע, הרישוי, הפיקוח והניטור במרחב הימי.

פעולות נדרשות – הקמת מאגר

רמת ייתכנות – יש כיום כבר מחשבה בנושא. טרם הוחלט בידי מי האחריות.

פירוט חסמים – דורש תקציבים

סיכום

קיימת היתכנות נמוכה לחלופה של שינוי מוסדי (הקמת גוף חדש) או העברת סמכויות בין הרשויות, מה גם שמבחינה מהותית עדיף לשמור על פיזור של סמכויות ולא לרכז אותם בידי גוף אחד.

לפיכך, אמצעי המדיניות יתרכזו בסמכויות הקיימות במימי החופין תוך חיזוקן (בפן המהותי והתקציבי) והרחבתן (לתחום המים הכלכליים).